

OnderwijsNetWerk 25 maart 2021 (digitaal)

Op donderdagochtend 25 maart vond het tweede OnderwijsNetWerk van het jaar digitaal plaats via ZOOM. Sprekers zijn Mariska Venema en Conny Boendermaker van Hogeschool Windesheim over de stedelijke taalaanpak Almere en Noëlle Pameijer over HGSW en kindbetrokkenheid. Ruim 100 mensen logden in.

Anita Gelmers-Groen opent de ochtend met de mededeling dat ze blij is met deze mooie opkomst voor het OnderwijsNetWerk in dit bijzondere schooljaar waar op iedereen een zware wissel wordt getrokken door de voortdurende lockdown. We zijn blij met twee relevante lezingen. De eerste lezing gaat over de stedelijke taalaanpak in Almere en wordt gegeven door Mariska Venema en Conny Boendermaker van de hogeschool Windesheim. De stedelijke taalaanpak raakt aan een aantal projecten waar Passend Onderwijs Almere bij betrokken is zoals op het PO het [NT2-maatjesproject](#) en op het VO de [Kopklas](#) en [Kansklas](#). Ook in samenwerking met de gemeente Almere, bij de Lokaal Educatieve Agenda (LEA) en de Uitvoeringsagenda is de gezamenlijke taalaanpak een belangrijk onderwerp.

De tweede lezing wordt gegeven door expert Handelings Gericht Werken Noëlle Pameijer en gaat over Handelings Gericht SAMEN Werken en leerlingbetrokkenheid. De lezing van Noëlle is een onderdeel van een traject Handelings Gericht Samen Werken (HSGW) in Almere. In september sprak zij op het eerste OnderwijsNetWerk van het jaar. Vanaf november 2020 tot februari 2021 heeft zij al in elk stadsdeel en voor het VO in Almere twee HSGW-werkbijeenkomsten gehouden voor onder andere IB'ers en zorgcoördinatoren en professionals uit het veld en begin maart was zij een van de sprekers van de Werkconferentie.

Lezing Stedelijke taalaanpak Almere

- [Zie ook de PowerPointPresentatie](#)

De studie wordt door de Hogeschool Windesheim gedaan in opdracht van de gemeente Almere en in samenwerking met de Universiteit Utrecht. Er is momenteel sprake van een dalende

onderwijskwaliteit. Dit geldt voor Nederland als geheel, maar op een aantal gebieden in nog sterkere mate voor Almere.

Almere heeft op een aantal gebieden een moeilijker populatie dan het Nederlandse gemiddelde. Zo is het een nieuwe stad met relatief weinig 'cultureel kapitaal' en wonen er minder hoogopgeleide mensen. Het lijkt of niet al het potentieel van de toekomstige beroepsbevolking wordt benut en er is een brede zorg over de taalontwikkeling; het taalniveau van kinderen moet omhoog.

De inventarisatiestudie naar een stedelijke taalaanpak voor Almere is begonnen in stadsdeel Almere Buiten en begon met diepte-interviews met 36 professionals in het veld. Daaruit kwamen een aantal belangrijke punten naar voren.

Zo hoort niet elke leerling een 'rijke 'thuis taal'', dit geldt niet alleen voor NT2-leerlingen. Leerlingen met een hoogopgeleide thuiscultuur horen meer woorden die ook in teksten terugkomen. Ook de ontwikkeling van meer schermgebruik en minder lezen wordt genoemd, al geldt deze ontwikkeling internationaal en heeft Nederland meer dan andere landen te kampen met leesontwikkeling die achteruit gaat.

Er is in Almere al veel kennis en er zijn goede initiatieven. Belangrijk is het besef dat elke professional taalontwikkend les kan geven. Of je nu wiskunde, voetbaltraining of muziekles geeft, je draagt altijd bij aan de taalontwikkeling. Daar liggen ook nog kansen om deze professionals te coachen de taalontwikkeling nog meer te stimuleren.

Uiteindelijk zijn er uit de interviews zeven aanbevelingen uitgekomen, die je kunt zien in onderstaand schema.

De deelnemers gingen hierna uiteen in groepjes om over de lezing en een aantal stellingen te discussieren. De stellingen vind je [hier](#)

Lezing HGSW en leerlingbetrokkenheid

➤ [Zie de PowerPoint](#)

Tijdens de HGSW-sessies geeft Noëlle vaak het volgende advies over de basisattitude van gesprekken: wees een 'OEN' en laat je 'OMA' thuis. OEN staat voor open, eerlijk en nieuwsgierig en OMA voor oordelen, meningen en aannames. Om later terug te kijken hoe jouw houding tijdens zo'n gesprek te zien en te horen was, kun je jezelf bijvoorbeeld filmen.

Het is goed om stil te staan bij het 'waarom' van kindgesprekken. Ten eerste zijn deze enorm nuttig, omdat kinderen vaak kennis over zichzelf hebben die anderen (leerkrachten, ouders, begeleiders) niet over hen hebben. Zij zijn vaak heel goed in staat om zelf aan te geven wat er speelt en wat ze nodig hebben. Bovendien blinken oplossingen die leerlingen zelf geven vaak uit in eenvoud. Daarnaast zorgt het betrekken van leerlingen voor meer motivatie, mits de doelen ook terugkomen en geëvalueerd worden. Dit verbetert de relatie met het kind vaak sterk.

Vaak ligt voor leraren de lat voor kindgesprekken hoog. Er is van tevoren het idee dat het een heel serieus gesprek moet zijn in een kamertje apart. Dat hoeft helemaal niet, ook kort even checken kan enorm waardevol zijn, tijdens zelfstandig werken of op het plein.

Terugkomend op de attitude is het wel belangrijk dat het doel van het gesprek voor het kind duidelijk is. Noëlle vertelt dat jongens zo'n gesprek vaak als 'straf' ervaren ('ik heb het niet gedaan', als je binnenkomt, terwijl er niets is dat ze wel/niet gedaan zouden kunnen hebben) en meisjes als 'overhoring' waarbij ze graag het goede antwoord willen geven. Noëlle geeft het voorbeeld dat als ze het gevoel heeft dat een leerling probeert sociaal wenselijke antwoorden geeft, ze vaak een klein proefje doet. Ze stelt een neutrale vraag als: is het mooi weer buiten? Als het kind dan een antwoord geeft, herhaalt ze de vraag op dezelfde toon. Bijna altijd komt het kind dan op het eerdere antwoord terug (ja wordt nee en omgekeerd), en weet zij dat het kind het 'goede' antwoord wil geven. Dan kun je het nog eens uitleggen: het gaat om jouw mening dus je antwoord is altijd goed, fouten bestaan niet.

Noëlle vertelt ook over verschillende formats die je kunt gebruiken voor het vormgeven van kindgesprekken, zie hiervoor ook de [Toolkit HGSW](#) op de website van Passend Onderwijs Almere. In de klas kun je ook leerlingen betrekken, bijvoorbeeld in wat ze nodig hebben om een doel te halen. Kinderen zijn vaak goed in staat om zichzelf in te delen in groepen: wie wil de klassikale uitleg volgen, wie heeft minder uitleg nodig, wie heeft meer uitleg nodig (zie het format van de 'Mickey Mouse-oren' in de Powerpoint).

Ook in de lezing van Noëlle is er tijd in Break Out Rooms. Ze laat een tweetal filmpjes zien van professionals die een kindgesprek voeren. In kleinere groepen wordt erover nagepraat. Wat ging er goed? En wat zou jij anders doen? De gesprekken zijn geanimeerd, al stelt een deelnemer aan het einde: de tijd is altijd te kort!

Geïnteresseerd na het lezen van het verslagje? Ons volgende OnderwijsNetwerk vindt plaats op 1 juni 2021 van 9:00-12:00. Of dat weer fysiek zal zijn, laten we t.z.t. weten.